

ע. דרך ההדפסה1. דפוס אופסט או דפוס דיגיטלי

אין הבדל ביניהם באיכות
והכל תלוי בענין הכמות.
בכמות גדולה
ההמלצה המועילה
היא לוחות
כי כך תשלם פחות,
ואילו בהזמנה
של כמות קטנה
הדיגיטלי יותר משתלם
כי עליו פחות תשלם²⁶⁰.

2. כמה עותקים להדפיס

כמה עותקים להדפיס
בלא להכביד על הכיס?
רבים מתבלבלים
ותלוי את מי שואלים,

בתבשיל אבל בריבוי הוא מקלקלו ומקדיחו), יעוי"ש. ומובא בספר מעשה צדיקים (לר' אברהם כלפון זצ"ל, סימן קמ"ו), שהרז"ה בצעירותו היה נוהג כל בוקר קודם לימודו לרכוב שתי שעות על סוס ולטייל, והסביר הרז"ה שזה כדי לתת חלק לסט"א שלא תעכב אותו ללמוד, עיי"ש. והרי לנו שיש עניין להקפיד לא רק באותם דברים מסוימים שקבעו חז"ל. 260. דפוס 'אופסט' נעשה בעזרת לוחות, לעומת זאת הדפוס ה'דיגיטלי' מתבצע ישירות מהמחשב. בימינו כמעט ואין הבדל ביניהם באיכות. אמנם, בהוצאת כמות קטנה של עותקים (בין 500 ל-1000), משלמים פחות בדיגיטלי; ואילו בכמות גדולה, עדיף האופסט, וכנ"ל. כל זה אמור באופן כללי, ויש להתייעץ עם בית הדפוס בכל מקרה לגופו.

בעל בית־הדפוס יאמר 'חמשת אלפים לפחות'²⁶¹
 אבל מהניסיון כדאי הרבה פחות
 עד חמש מאות בתור התחלה
 זוהי ההמלצה המעולה
 ואם הספר יהיה נחטף
 ישר מן המדף
 אזי תוציא כמוות נוספת
 בְּזָכוֹת²⁴⁸ ובתוספת²⁶².

עא. וכסף מגלץ?

סיימת את המלאכה
 של הכתיבה והעריכה
 ונותר כעת קושי אחד
 שלא פוסח על אף אחד,
 בליבך מועקה
 כי בעיה מציקה
 עליך מעיקה
 וקושיה חזקה
 מומך בוקעת בזעקה

261. בעלי הדפוסים, על כספנו אינם חסים, ואנו בה' חוסים, ואת רצונו תמיד עושים, ולפחות מנסים, ועוד יהיו ניסים, ויתמלאו הכיסים.

262. בשל ריבוי הספרים שישנו ב"ה בדורנו, לא תמיד קל למכור ספר ("והתמכרתם ואין קונה"), ואפילו לחלק בחינם למקומות שבהם ילמדו - קשה. ובדרך צחות אמרו שכיום המוחר ספר - בהתחלה מדפיס, אח"כ מפסיד, ולבסוף מספיד ...
 אשר על כן, אהיה איתך כן (ישר, אמיתי. וראה לעיל בהערה 227), ואומר לך כן: אל תשגה באשליות, בחלומות ודמיונות, זו עצתי, הִיָּה מציאותי. בתור התחלה כדאי להדפיס כמוות של 500 - 150 ולא יותר, והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאוד בע"ה.